

Od zaakceptowania mediatora do ugody nie jest daleko

Porozumienie stron konfliktu w kwestii wyboru mediatora to pierwszy krok zmierzający do pojednania przedsiębiorców. Podkreśla ono znaczenie ich roli i samodzielności. Jest ważne również przy kształtowaniu treści ugody.

Od 1 stycznia 2016 r. obowiązują nowe przepisy kodeksu postępowania cywilnego zmieniające zasady prowadzenia mediacji. Celem nowelizacji jest rozszerzenie i upowszechnienie wykorzystania polubownego rozwiązywania sporów w sprawach cywilnych, w szczególności pomiędzy przedsiębiorcami.

Pomimo, że instytucja mediacji została wprowadzona do polskiego systemu prawnego już w 2005 r., to korzystanie z tej metody rozwiązywania sporów nadal nie jest powszechne. Jest to jedna z przyczyn obciążenia sądów powszechnych sprawami cywilnymi, co w konsekwencji wpływa na znaczną długość postępowań sądowych. W dotychczasowym stanie prawnym brak było metod zachęcania przedsiębiorców i obywateli do korzystania z tego narzędzia ugodowego rozwiązywania konfliktów.

Istotne regulacje

Najważniejsze zmiany w zakresie mediacji z punktu widzenia przedsiębiorców to:

1. Obowiązek sądu nakłaniania stron do mediacji - art. 10 k.p.c.

Ustawodawca nakłada na sąd powinność dążenia do ugodowego załatwiania spraw na każdym etapie postępowania, w którym dopuszczalne jest zawarcie ugody, jako jeden z preferowanych sposobów osiągnięcia tego celu wskazując na nakłanianie stron do mediacji. Tym samym wspieranie stron i nakłanianie do samodzielnego rozwiązywania przez nie sporów staje się jedną z podstawowych zasad procedury cywilnej.

2. Obowiązek informowania w pozwie, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu - art. 187 § 1 pkt. 3 k.p.c.

Istotną zmianą jest wprowadzenie dodatkowego formalnego elementu pozwu, czyli podania informacji, czy strony podjęły próbę mediacji lub innego pozasądowego sposobu rozwiązania sporu, ewentualnie wyjaśnienia okoliczności, które stały na przeszkodzie takim próbom. Podstawowym celem nowego rozwiązania jest podniesienie wśród przedsiębiorców świadomości istnienia mediacji i innych metod pozasądowego rozwiązywania sporów poprzez wyraźne wskazanie stronom konfliktu, że przed skierowaniem sprawy do sądu powinny podjąć próbę rozwiązania sporu w drodze polubownej. W każdej sprawie powód przed złożeniem pozwu powinien zweryfikować, czy w powstałym sporze jest możliwe jego ugodowe rozwiązanie. Przepis art. 187 § 1 k.p.c. wskazuje obligatoryjne składniki pozwu, jeżeli zatem informacja lub wyjaśnienie wymienione w pkt. 3 tego paragrafu nie zostaną zamieszczone w pozwie, pismo to będzie dotknięte brakiem formalnym. W razie nieusunięcia tego braku, na podstawie zarządzenia przewodniczącego, pozew będzie podlegał zwrotowi.

3. Możliwość skierowania stron do mediacji na każdym etapie postępowania – art. 1838 k.p.c.

Zgodnie z nowymi przepisami sąd może skierować strony do mediacji nie tylko do zamknięcia pierwszego posiedzenia wyznaczonego na rozprawę, jak to było do czasu wprowadzenia omawianej nowelizacji, lecz także na każdym etapie postępowania przed sądem I instancji, a także w postępowaniu apelacyjnym. Rozwiązanie to uwzględnia fakt, że często możliwość polubownego rozstrzygnięcia sporu pojawia się na skutek zmiany okoliczności sprawy zaistniałych w jej toku, np. po przeprowadzeniu określonych dowodów.

Zmiana ta ma umożliwić sądowi podjęcie racjonalnej decyzji uwzględniającej okoliczności konkretnej sprawy. Do mediacji strony będą kierowane w sytuacji, gdy w sposób oczywisty sprzyjać to będzie ugodowemu załatwieniu sprawy.

Elastyczne określenie momentu, w którym sąd zdecyduje o skierowaniu stron do mediacji ma na celu zwiększenie szansy na zakończenie sporu w sposób polubowny. W rezultacie postępowanie sądowe ulegnie skróceniu.

4. Wybór mediatora przez strony – art. 1839 k.p.c.

Na podstawie nowych regulacji strony zyskują pierwszeństwo przy wyborze mediatora, co podkreśla aktywną rolę stron w zakresie kształtowania procedury i przebiegu mediacji oraz ułatwia realizację celu, jakim jest satysfakcja z ugodowego rozwiązania sporu. Porozumienie stron konfliktu w kwestii wyboru osoby mediatora stanowić ma pierwszy krok zmierzający do pojednania oraz podkreślić znaczenie roli stron i ich samodzielności, co ma znaczenie również przy kształtowaniu treści ugody.

5. Mediacja w postępowaniach upominawczych i nakazowych – art. 183 (8) § 3 k.p.c.

Nowością wprowadzoną w wyniku nowelizacji jest również możliwość prowadzenia mediacji w sprawach upominawczych i nakazowych, w których skutecznie wniesiono zarzuty. Do tej pory było to niemożliwe.

Przerwanie biegu przedawnienia

Z punktu widzenia przedsiębiorcy istotną nowością jest również okoliczność, że w przypadku, gdy do wszczęcia mediacji przedsądowej nie dojdzie z powodów niezależnych od wierzyciela (np. druga strona nie wyrazi zgody na mediację), wierzyciel będzie mógł powołać się na pozytywne skutki związane z przerwaniem biegu przedawnienia roszczenia, jeżeli wnieśnie pozew w terminie 3 miesięcy. Celem takiego uregulowania jest umożliwienie stronie podjęcia czynności zmierzających do wszczęcia mediacji na etapie poprzedzającym wniesienie pozwu bez obawy o przedawnienie roszczenia.

—Karolina Jastrzębska

Karolina Jastrzębska, [radca prawny Poznań](#), Rödl & Partner

Nowelizacja wprowadziła zmiany, w efekcie których strony sporu uzyskały szybszą i tańszą alternatywę rozwiązania konfliktu w stosunku do rozstrzygania sprawy na drodze sądowej. Zwiększenie liczby spraw zakończonych w wyniku mediacji jest szczególnie korzystne w sprawach gospodarczych, ponieważ taki sposób zakończenia sporu nie niweczy relacji pomiędzy przedsiębiorcami i daje obu stronom szansę kontynuowania współpracy biznesowej. Dobre przygotowanie mediacji i właściwe prowadzenie negocjacji jest szczególnie istotne, gdyż pozwala zakończyć sprawę znacznie szybciej, taniej i w sposób bardziej satysfakcjonujący dla stron. Warto korzystać z tej metody rozwiązywania konfliktów. Postępowanie sądowe to nie tylko niepewność co do wyroku, jaki zapadnie, lecz także, a może nawet przede wszystkim, zaangażowanie sił przedsiębiorstwa w prowadzony spór. Zdarza się bowiem, iż nawet w przypadku wygranej sprawy, może się okazać, że przedsiębiorstwo straciło więcej, niż w przypadku zawarcia porozumienia przy pomocy mediatora.

Źródło: <http://archiwum.rp.pl/artukul/1318881-Od-zaakceptowania-mediatora-do-ugody-nie%20jest%20daleko.html#.V9KGOU2LTDd>